

RAADSINFORMATIEBRIEF

Zaaknummer: 875298
Documentnummer: 875299

Datum: 7 oktober 2025
Portefeuille(s): Financiën
Portefeuillehouder(s): S.J. Lap

Onderwerp *Effecten Septembercirculaire 2025 op het financieel perspectief
Programmabegroting 2026*

Context

☒ Afdoening motie [Circulaires gemeentefonds raadsvergadering d.d. 11-07-2024]

Inleiding

De gemeenteraad heeft op dd. 11 juli 2024 bij de raadsvergadering over de Perspectiefnota 2025 de motie Circulaires gemeentefonds aangenomen. Het verzoek van de motie is om de financiële effecten van de Mei- en Septembercirculaire middels een beknopte weergave kenbaar te maken voor de behandeling van de Perspectiefnota en Programmabegroting.

Met dit schrijven wordt voldaan aan de aangenomen motie en worden de effecten van de Septembercirculaire op hoofdlijnen weergegeven.

Kernboodschap

Bij het opstellen van de Programmabegroting vormt de Meicirculaire de basis voor de mutaties van het gemeentefonds. De Septembercirculaire wordt later ontvangen dan dat de Programmabegroting is opgesteld en aangeboden aan de raad. De verwerking en vaststelling van de Septembercirculaire volgt hierdoor later. Wel geeft de Septembercirculaire informatie over de toekomst wat meegewogen kan worden bij de besluitvorming van de Programmabegroting. De effecten worden niet door de toezichthouder provincie Flevoland meegenomen aangezien de basis van de Programmabegroting de Meicirculaire is. Op basis hiervan wordt het dan ook beoordeeld.

De Septembercirculaire 2025 heeft een negatief effect op het structurele resultaat. Voor de jaren 2025 en 2026 heeft het incidenteel positief effect op het resultaat. Hieronder wordt het effect van de Septembercirculaire weergegeven evenals het effect op de stand van de Programmabegroting 2026. In de structurele mutaties van 2025 is tevens een lokale stelpost WOZ teruggedraaid (korting gemeentefonds), waardoor het structurele saldo in 2025 positief wordt gepresenteerd.

Mutaties Septembercirculaire 2025 op stand Programmabegroting 2026					
Bedragen in € x 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Programmabegroting 2026 structureel	281	109	-397	-1.783	-1.844
Stand Programmabegroting 2026 incidenteel	-2.374	-6.248	-4.255	-1.373	221
Stand Programmabegroting 2026 totaal	-2.093	-6.139	-4.653	-3.155	-1.624
Mutaties Septembercirculaire 2025					
Mutatie structureel	503	-503	-666	-766	-857
Mutatie incidenteel	2.506	1.281	14	11	-
Totale mutatie	3.009	778	-652	-755	-857
Stand Programmabegroting 2026 inclusief mutaties Septembercirculaire 2025					
Stand Programmabegroting 2026 structureel	784	-394	-1.063	-2.549	-2.701
Stand Programmabegroting 2026 incidenteel	132	-4.967	-4.241	-1.362	221
Stand Programmabegroting 2026 totaal	916	-5.361	-5.304	-3.911	-2.480

Bijzonderheden

De Septembercirculaire geeft vooral informatie over de toekomst. In de toelichting wordt daarbij stilgestaan. Daarnaast wordt ook relevante onderdelen voor 2025 meegenomen, omdat het actuele thema's betreft.

Accres

Het accres (jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds) daalt op basis van de bbp-systematiek. De nieuwe inschattingen van het Centraal Planbureau zoals verwoord in de Macro Economische Verkenning (MEV) en de plannen zoals gepresenteerd in de Miljoenennota, laten een daling van de verwachte inflatie zien (waaronder indexatie bbp-systematiek). Op basis van de daling van de inflatie worden de ramingen bijgesteld en wordt de omvang van het gemeentefonds naar beneden bijgesteld. Voor Dronten betekent dit vanaf 2026 een structurele verlaging van afgerond € 137.000 oplopend tot € 443.000 in 2029.

Ontwikkeling uitkeringsbasis

De uitkeringsbasis wordt steeds herrekend op basis van de geactualiseerde omvang van het gemeentefonds evenals de geactualiseerde bedragen per eenheid (bpe) in de diverse maatstaven waarop het gemeentefonds wordt verdeeld. Op basis van deze mutaties ontvangt gemeente Dronten vanaf 2026 jaarlijks structureel € 366.000 oplopend tot € 395.000 in 2029.

Afrekening ruimte onder BCF-plafond

Jaarlijks wordt de maximale hoogte van het BTW-compensatiefonds (BCF) bij de Meicirculaire vastgesteld. In de Septembercirculaire wordt op basis van inschatting en verwachting alvast een voorschot op de afrekening uitgekeerd voor het jaar 2025. De inschatting wordt gemaakt op basis van hoogte van het BCF, de benuttingsgraad en de verwachting van de verdere benutting in het jaar. Op basis van inschatting van het Rijk wordt met deze circulaire afgerond € 966.000 ontvangen. In de Meicirculaire volgt de definitieve afrekening. Dit kan op basis van de inschatting ook negatief zijn, waardoor weer een deel terugbetaald moet worden. Voor 2025 hebben we als gemeente al rekening gehouden met € 300.000. Dit was als stelpost opgevoerd. De stelpost wordt in mindering gebracht op het te ontvangen bedrag, waardoor in 2025 incidenteel voordeel ontstaat van € 666.000.

WOZ-waarde mutaties

Jaarlijks wordt door het CBS berekend wat de mogelijkheid is tot het heffen van OZB-belasting op basis van de totale WOZ-omvang per gemeente. Op basis van deze berekening wordt bepaald wat de korting is op het gemeentefonds per gemeente. Het Rijk veronderstelt dat door de korting het gemeentefonds eerlijker wordt verdeeld over alle gemeenten, omdat de verdien capaciteit per gemeente meegewogen wordt. Bij de Septembercirculaire zijn de zogenaamde volumina aangepast. Dit zijn de totale waarden per WOZ-categorie. De bijstelling heeft plaatsgevonden op basis van geactualiseerde cijfers in de database Landelijke Voorziening WOZ.

Door de actualisatie zijn de WOZ-waarden hoger geworden, waardoor in de basis de verdien capaciteit van een gemeente is verbeterd. Voor gemeente Dronten zijn de totale WOZ-waarden ook naar boven bijgesteld wat resulteert in een aanvullende korting op de algemene uitkering zoals deze was berekend in de Meicirculaire 2025. Dit betekent vanaf 2026 structureel minder inkomsten van € 848.000 oplopend tot ca. € 900.000 in 2029. Ook in 2025 heeft dit consequenties. Dit komt doordat de korting pas over 2 jaar definitief wordt vastgesteld en dus met terugwerkende kracht ook mutaties meegewogen worden. In 2025 wordt een korting van € 1.138.000 doorgevoerd.

Ook valt een stelpost van € 800.000 vrij. Dit is een stelpost voor de toename van de WOZ-waarde van windmolens. De totale mutatie van de WOZ-waarden 2025 is vooral afkomstig uit de stijging van de woningwaarden en een beperkt deel van de categorie niet-woningen waar de windmolens onder vallen. Omdat in de Septembercirculaire de laatste keer de WOZ-waarden 2025 wordt gemuteerd valt de Stelpost nu vrij. De Stelpost voor 2026 en verder blijft gehandhaafd totdat de waardering van de windmolens wordt meegenomen en gewogen.

Omzetting SPUK naar Decentralisatie uitkering

De specifieke uitkeringen (SPUK) Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) (incidenteel) en Capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) (structureel) zijn vooruitlopende op de herziening van de Financiële-verhoudingswet omgezet van SPUK naar Decentralisatie Uitkering (DU). Met de herziening van de Financiële-verhoudingswet worden de DU, maar wellicht op termijn ook de Integratie uitkering (IU) omgezet in de nieuwe Bijzondere fondsuitkering BFU.

Vanuit het Rijk was reeds bekend dat verondersteld wordt dat door de administratieve lasten verlichting van de omzetting van de SPUKS naar de nieuwe BFU 10% gekort zou worden op de uitkering. Deze 10% korting is arbitrair en niet objectief meetbaar. De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) heeft in 2024 in haar advies "Voornemen tot overheveling Specifieke uitkeringen" aangegeven dat deze 10% niet onderbouwd en niet realistisch is. De 10% korting is voor de SPUK IDO en CDOKE nu wel doorgevoerd.

Een deel van deze middelen wordt budgetneutraal verwerkt in verband met geldende afspraken met onze partners en reeds ingezette werkzaamheden voor de oude SPUK-regelingen. Onderzocht zal worden tot wanneer de middelen beschikbaar komen en wat de impact is van de omzetting van de DU naar BFU regeling. Naar verwachting wordt de herziening van de Financiële-verhoudingswet doorgevoerd in 2027.

Hervormingsagenda Jeugd 2023 en 2024

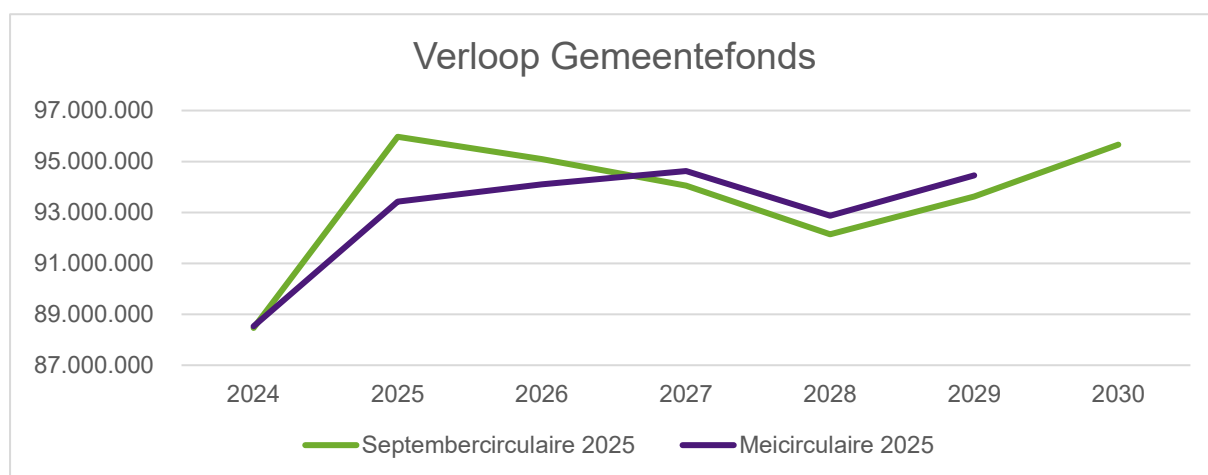
Naar aanleiding van de eerdere afspraken in het voorjaar met de VNG heeft het kabinet besloten tot compensatie van de incidentele tekorten 2023 en 2024 in de jeugdzorg. Gemeenten ontvangen in totaal € 728 miljoen van het Rijk die ze kunnen inzetten ter ondersteuning van de transformatie van de Jeugdhulp conform de afspraken in de

Hervormingsagenda. Het gaat dan om het versterken van de sociale basis en stevige lokale teams, met tevens aandacht voor het verbeteren van kind- en gezinsbescherming en de bredere integrale aanpak sociaal domein. Voor gemeente Dronten betekent dit een eenmalige ontvangst ter grootte van afgerond € 1,6 miljoen. Deze middelen worden in 2025 ontvangen.

Begrotingsjaar 2030

De Programmabegroting 2026 loopt tot en met 2029. Met de circulaire is bekend geworden wat de hoogte (op basis van huidige inzichten) wordt voor het gemeentefonds in 2030. Op basis van de huidige inschattingen is dit ca € 2 miljoen hoger dan 2029 en het ongeveer op gelijke hoogte komt met 2025. In onderstaande grafiek is het verloop van het gemeentefonds voor gemeente Dronten weergegeven. Waarbij het verschil in verloop tussen de Meicirculaire en Septembercirculaire zichtbaar wordt gemaakt.

Kanttekening

De weergave in de tabel kan nog gewijzigd worden op basis van nieuwe informatie vanuit onder andere het Rijk en Interbestuurlijk toezicht (IBT) van Provincie Flevoland.

Het kabinet is demissionair. Ondanks dat de keuzes van het kabinet in de staatsbegroting voor 2026 hebben geleid tot een beperkt aantal mutaties in het gemeentefonds is onduidelijk hoe houdbaar het perspectief op en de omvang van het gemeentefonds zal zijn richting de toekomst.

Vervolg

De effecten van de Septembercirculaire 2025 worden opgenomen in de derde Financiële tussenrapportage ter vaststelling en is geen onderdeel van de Programmabegroting 2026. De effecten voor 2026 en verder worden na vaststelling verwerkt als mutatie op de Primitieve begroting 2026. De basis voor begrotingsjaar 2030 wordt hierbij tevens meegenomen.

De Secretaris,
R. Hammenga MA

De Burgemeester,
drs. J.P. Gebben

